YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2007. április 19. [1]

1. A jelen keresettel az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv 1., 3., 4., 7., 8. és 10. cikkéből eredő kötelezettségeit [2].

I – Jogi háttér

A – *A közösségi jog*

2. Bizonyos nemzeti szabályozások anélkül, hogy hátrányosan megkülönböztetőek lennének, indokolatlanul akadályozhatják a munkavállalók szabad mozgását. Ez vonatkozik többek között a valamely szakma gyakorlásához szükséges képesítési követelményekre, amelyek az egyes tagállamokban eltérőek lehetnek. A munkavállalók szabad mozgása akadályozásának megszüntetése érdekében a közösségi jogalkotó létrehozta a képesítések elismerésének rendszerét, amely a kölcsönös elismerés elvén alapul.

3. E rendszer életbe léptetése érdekében az Európai Közösség az oklevelek elismerése vonatkozásában két módszert fogadott el.

4. Az első, úgynevezett „ágazati” módszer alapján hét szabályozott szakma tekintetében került bevezetésre az oklevelek elismerési rendszere [3]. E megközelítés keretében több irányelvet is elfogadtak. Ezen irányelvek rögzítik az e szakmák megkezdésének és gyakorlásának feltételeivel kapcsolatos alapvető, valamennyi tagállamban közös követelményeket. Következésképpen a közösségi jogalkotó által meghatározott jegyzékben szereplő képzések elvégzését követően megszerzett okleveleket a tagállamok automatikusan elismerik.

1 – Eredeti nyelv: francia.

2 – HL L 1989. L 19., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337. o.

3 – A következő szakmákról van szó: orvos, általános ápoló, fogorvos, állatorvos, szülésznő, gyógyszerész és építészmérnök.

5. A közösségi jogalkotó által kidolgozott második módszer ennél átfogóbb jellegű. Ezt a módszert alkalmazták a 89/48 irányelv megalkotásakor. Ez utóbbi olyan szakmákra vonatkozik, amelyek nem tartoznak az ágazati irányelvek hatálya alá, és annak 3. cikke értelmében a képzések harmonizálása nélkül az oklevelek kölcsönös elismerésének elvén alapul.

6. Így annak a fogadó tagállamnak, amely valamely szakmát szabályoz, a 89/48 irányelv értelmében a másik tagállamban szerzett felsőfokú oklevelet olyannak kell elismernie, mint amely a szóban forgó szabályozott szakma gyakorlását lehetővé teszi azzal a fent említett irányelvben rögzített alapvető feltétellel, hogy az oklevél igazolja, hogy a tulajdonosa a kiállítás helye szerinti tagállamban az érintett szabályozott szakma megkezdéséhez szükséges szakmai képesítéssel rendelkezik.

7. A 89/48 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében oklevél: minden, legalább három évig tartó felsőfokú képzés elvégzését igazoló oklevél, amelyet az egyik tagállam illetékes hatósága állít ki. E rendelkezésből az is következik, hogy ezeket a tanulmányokat egyetemen, felsőoktatási intézményben vagy más, azonos szintű képzést nyújtó intézményben kell folytatni.

8. Ezen elv bizonyos esetekben a fogadó tagállam által előírt kiegyenlítő intézkedésekkel egészülhet ki. Amennyiben ugyanis lényeges eltérések vannak a származási tagállamban és a fogadó tagállamban nyújtott képzések között, ez utóbbi a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében az oklevél tulajdonosa számára adaptációs időszak teljesítését vagy alkalmassági vizsga letételét írhatja elő.

9. Ugyanezen rendelkezés második albekezdésének első mondata pontosítja, hogy a fogadó állam főszabály szerint köteles felajánlani az oklevél jogosultjának az adaptációs időszak, illetve a szakmai alkalmassági vizsga közötti választás lehetőségét.

10. Ugyanakkor, ettől az alapelvtől eltérően, a fogadó állam előírhatja a fent említett adaptációs időszakot vagy vizsgát, ha olyan foglalkozásokról van szó, amelyek gyakorlása megköveteli a nemzeti jog pontos ismeretét, és amelyeknél a nemzeti jog kérdéseit illető tanácsadás és/vagy segítségnyújtás a szakmai tevékenység alapvető és állandó része. Ezen eljárás alkalmazása esetén a fogadó tagállam a 89/48 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése értelmében közli a Bizottsággal az érintett előírás tervezetét és szükségességének okait.

11. Ezen felül a 89/48 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése, amely az ugyanezen irányelv

1. cikke d) pontjának második franciabekezdése értelmében vett szövetség vagy szervezet [4] által szabályozott szakmák vonatkozásában különleges rendelkezést ír elő, a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben egy foglalkozást a fogadó tagállamban az 1. cikk d) pontja szerinti szövetség vagy szervezet szabályoz, úgy a tagállamok állampolgárai csak akkor jogosultak az adott szakmai cím, illetve annak rövidítésének az adott szövetség vagy szervezet által engedélyezett viselésére, ha igazolni tudják, hogy az adott szövetség vagy szervezet tagjai.

Amennyiben az adott szövetség vagy szervezet a tagfelvételt szakmai képzettségtől teszi függővé, úgy ezt más tagállamok állampolgáraival szemben, akik az 1. cikk a) pontja szerinti oklevéllel vagy a 3. cikk b) pontja értelmében vett képesítéssel rendelkeznek, csak az ezen irányelvben előírtak, különösen annak 3. és 4. cikke alapján teheti meg.”

12. A 89/48 irányelv 12. cikkében szereplő, a nemzeti jogba való átültetésre meghatározott határidő 1991. január 4-én lejárt.

4 – E rendelkezés értelmében ilyennek minősül az állam által elismert szövetség és szervezet, amely tagjainak oklevelet ad ki, biztosítja, hogy tagjai az általa megállapított szakmai magatartási szabályokat betartják, és feljogosítja tagjait egy bizonyos cím viselésére, illetve meghatározott rövidítés használatára vagy ennek az oklevélnek megfelelő jogállásra.

B – *A nemzeti szabályozás*

13. Görögországban a 89/48 irányelvet a 2001. október 22-i 373/2001 elnöki rendelettel [5] és a 2002. december 23-i 385/2002 elnöki rendelettel [6] módosított, 2000. június 28-i 165/2000 elnöki rendelet [7] (a továbbiakban: a 165/2000. sz. rendelet) ültette át a nemzeti jogba.

14. Azokban az esetekben, amikor a Bizottság a nemzeti jog különös rendelkezéseit kifogásolja jogalapjaiban, ott ezeket pontosan meg fogom jelölni az említett jogalapok vizsgálata keretében.

II – A pert megelőző eljárás

15. 37 magánszemélytől érkezett panaszt követően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a görög szabályozás több pontot illetően nem felel meg a 89/48 irányelvnek. Emiatt 2001. július 27-én felszólító levelet küldött a Görög Köztársaságnak, amelyet 2001. december 21-én egy újabb (kiegészítő) felszó-

5 – FEK A’ 251.
6 – FEK A’ 334.
7 – FEK A’ 149.

lító levél követett. A görög kormány e levelekre 2001. október 12-i, illetve 2002. március 13-i leveleivel válaszolt.

16. Mivel úgy ítélte meg, hogy e válaszok nem voltak kielégítőek, a Bizottság 2002. július 1-jén indokolással ellátott véleményt, valamint 2004. július 9-én egy újabb (kiegészítő) indokolással ellátott véleményt küldött a Görög Köztársaságnak, felszólítva az említett tagállamot arra, hogy a kézbesítésüktől számított két hónapon belül tegye meg az ezen véleményekben foglaltaknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A Görög Köztársaság az említett véleményekre 2002. szeptember 3-i, 2004. augusztus 26-i és 2005. április 7-i leveleivel válaszolt.

17. Annak ellenére, hogy a Görög Köztársaság által szolgáltatott információk bizonyos kérdéseket illetően választ adnak kifogásaira, a Bizottság fenntartotta azon álláspontját, miszerint e tagállam nem hozta meg a 89/48 irányelv belső jogba való átültetéséhez szükséges valamennyi intézkedést. Ennek következtében a Bizottság a jelen kereset előterjesztése mellett döntött.

III – A kereset

18. Keresetének alátámasztásaként a Bizottság hét jogalapra hivatkozik:

– a más tagállamok illetékes hatóságai által az elismert képzések keretében kiállított oklevelek el nem ismerése;

– a 165/2000. sz. rendeletben meghatározott kiegyenlítő intézkedéseknek a 89/48 irányelvben szereplő kiegyenlítő intézkedésekkel való összeegyeztethetetlensége;

– a Symvoulio Anagnoriseos Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis [8] annak vizsgálatára vonatkozó hatáskörrel való felruházása, hogy valamely más tagállam oktatási intézménye a felsőoktatáshoz tartozik-e, és hogy a kérelmező rendelkezik-e megfelelő szakmai tapasztalattal abban az esetben, ha a képzési idő egy évvel kevesebb annál, mint amelyet Görögországban ugyanazon hivatás gyakorlásához megkövetelnek;

8 – Görögországban a felsőoktatási oklevelek egyenértékűségének elismerésére jogosult tanács (a továbbiakban: Saeitte).

– a közszektorban a tudományos jellegű szakmák esetében a szakmai képesítések el nem ismerése;

– a 89/48 irányelv értelmében vett oklevelek közszektorba felvételre kerülő jogosultjainak alkalmazási feltételeit és a magasabb fokozatba történő átsorolásuk feltételeivel kapcsolatos problémákat illetően a közszektor különféle szervei által folytatott gyakorlat;

– a 89/48 irányelv értelmében vett oklevél jogosultjainak – a Techniko Epimelitirio Elladosba [9] történő felvételhez – a Diapanepistimiako Kentro Anagnoriseos Titlon Spoudon tis Allodapis által kiállított egyenértékűségi igazolás bemutatására, illetve valamely vizsga sikeres letételére való felhívása [10] és

– a más tagállamokban oklevelet szerzett személyeknek valamely konzuli hatóság által felülhitelesített, szakképzésről szóló bizonyítvány bemutatására való felhívása.

19. E jogalapok alapján a Bizottság azt kéri a Bíróságtól, hogy állapítsa meg, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette a 89/48 irányelv 1., 3., 4., 7., 8. és 10. cikkéből eredő kötelezettségeit, és kötelezze a Görög Köztársaságot a költségek viselésére.

20. A Bizottság a negyedik és a hetedik jogalapjától elállt. Így csak az első, második, harmadik, ötödik és hatodik jogalapot fogom vizsgálni.

IV – Értékelés

21. Először is ki kell emelni, hogy a Bizottságnak 2006. augusztus 29-én elküldött levelében a Görög Köztársaság a 89/48 irányelvet a belső jogba helyesen átültető miniszteri rendeletnek a *Görög Köztársaság Hivatalos Lapjában* való közzétételére hivatkozott. Ennek a dokumentumnak azonban a jelen ügy szempontjából nincs jelentősége. Az ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a kötelezettségszegés megtörténtét a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet

9 – Görög Szakmai Kamara (a továbbiakban: TEE).

10 – A külföldi oklevelek elismerésének egyetemközi központja (a továbbiakban: Dikatsa).

alapján kell megítélni, és a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe [11]. A jelen esetben az utolsó határidőt az újabb (kiegészítő) indokolással ellátott vélemény kézbesítésétől – vagyis 2004. szeptember 9-től – számított két hónapban határozták meg.

A – *Az első jogalapról*

1. A felek fő érvei

22. Az első jogalap a honosítási egyezmények keretében elvégzett képzéseket követően kiállított oklevelek elismerésére vonatkozik. Az ilyen jellegű képzések valamely tagállamnak az oklevelet kiállító egyeteme vagy felsőfokú oktatási intézménye és valamely másik tagállamnak az ezen oklevél megszerzéséhez szükséges képzés nyújtására feljogosított magánintézménye között létrejött transznacionális együttműködési megállapodásokon alapulnak.

23. A jelen keresetben a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Görög Köztársaság nem ismerte el az azon honosítási egyezmények keretében elvégzett képzéseket követően kiállított oklevéleket, amelyek más tagállam egyeteme és görögországi székhelyű magánintézmény között jöttek létre.

24. A Görög Köztársaság ugyanis úgy véli, hogy nem köteles elismerni a más tagállam illetékes hatósága által kiállított oklevelet olyankor, amikor ezen oklevél részben vagy egészben a fogadó tagállamban nyújtott olyan képzést zár le, amely ez utóbbi állam szerint nincs a felsőoktatáshoz tartozó képzésként elismerve.

25. E vonatkozásban a Görög Köztársaság azt állítja, hogy valamely intézmény egyetemként vagy felsőoktatási intézményként, illetve más, azonos szintű képzést nyújtó intézményként történő minősítését illetően a 89/48 irányelv 1. cikkének a) pontja azon tagállam jogára utal, amelynek területén a képzést nyújtják. Jelen esetben tehát a szóban forgó intézmények minősítése és az oklevelek értéke kizárólag a görög jog figyelembevételével vizsgálandó.

26. E tekintetben a Görög Köztársaság megjegyzi, hogy a görög alkotmány 16. cikke értelmében egyetemi, illetve felsőfokú oktatást e tagállamban kizárólag közintézmények végezhetnek. Ennélfogva arra való kötelezése, hogy a területén elvégzett képzést lezáró oklevelet egyetemi vagy felsőfokú végzettséget

11 – Lásd többek között a C-200/88. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1990. november 27-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-4299. o.) 13. pontját; a C-354/99. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2001. október 18-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-7657. o.) 45. pontját és a C-233/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2003. június 26-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-6625. o.) 30. pontját.

tanúsító oklevélként ismerje el, amely a nemzeti jog értelmében nem minősül ilyen oklevélnek, ellentétes lenne az EK 149. és 150. cikkel [12].

27. A Bizottság ezzel szemben úgy véli, hogy a honosítási egyezmények keretében elvégzett képzéseket követően kiállított oklevelek azon tagállam oktatási rendszerének hatálya alá tartoznak, amelynek területén az említett okleveleket kiállító egyetem székhelye található. Azt állítja, hogy a 89/48 irányelv 1. cikke a) pontja értelmében a valamely más tagállamban nyújtott képzés tartalmának és szervezeti felépítésének értékelése az oklevelet kiállító tagállam illetékes hatóságainak a feladata.

2. Értékelés

28. Az első jogalap keretében a Bizottság azt rója fel a Görög Köztársaságnak, hogy az nem ismeri el a többi tagállam egyetemei által kiállított okleveleket olyankor, amikor az ezen oklevelek megszerzéséhez szükséges képzésre az ő területén található valamely magánintézményben került sor.

12 – E cikkek értelmében a Közösség támogathatja és kiegészítheti a tagállamoknak az oktatás és szakképzés területén kifejtett tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és az oktatási rendszer, valamint a szakképzés szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét. Az oktatás és a szakképzés tehát a tagállamok hatásköre marad.

29. Felmerül az a kérdés, hogy a honosítási egyezmények keretében elvégzett képzéseket követően kiállított oklevél olyan, a 89/48 irányelv 1. cikke a) pontja értelmében vett „oklevélnek” minősül-e, amely így arra kötelezi a fogadó tagállamot, hogy az említett irányelv 3. cikke értelmében azt elismerje.

30. Az ilyen oklevél sajátossága abban áll, hogy a képzést nem az oklevelet kiállító tagállam területén, hanem valamely olyan magánintézményben nyújtották, amelynek székhelye egy másik tagállam területén található.

31. E sajátosságra tekintettel, annak a tagállamnak a feladata az említett oklevél minőségének a vizsgálata, amelynek a területén a képzést nyújtották?

32. Nem így gondolom.

33. Először is megjegyzem, hogy a 89/48 irányelv 1. cikke a) pontja első albekezdésének első franciabekezdése rögzíti, hogy „oklevél”

minden oklevél, „amelyet az egyes tagállamban annak törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásai szerinti *illetékes hatósága állít ki* [13]”. Meg kell állapítani, hogy az oklevél minősítését a kiállító tagállam joga szerint kell vizsgálni.

34. Továbbá megjegyzendő, hogy a 89/48 irányelv 1. cikke a) pontja első albekezdésének második franciabekezdése a képzés helye tekintetében nem írja elő a területiség elvét. Ebből kifolyólag azon az álláspontom vagyok, hogy ezen oklevél megszerzéséhez előírt képzés tartalmának és szervezeti felépítésének, valamint a képzés helyének meghatározása a kiállítás helye szerinti tagállam hatáskörébe tartozik.

35. Hozzáteszem még, hogy a 89/48 irányelv 1. cikke a) pontja csak azt rögzíti, hogy az igazolt képzésre túlnyomórészt a Közösség területén kell sor kerüljön [14]. A fenti rendelkezés szerint az a fontos, hogy a képzés felsőfokú legyen, legalább három évig tartson, és hogy azt felsőoktatási intézmény vagy más, azonos szintű képzést biztosító intézmény nyújtsa.

36. Ezt az álláspontot támasztja alá a 89/48 irányelv célkitűzése és a Bíróság ítélkezési gyakorlata.

37. Ugyanis ennek az irányelvnek a legalább három évig tartó szakmai képzést lezáró oklevelek kölcsönös elismerése a célja. Az ágazati irányelvektől eltérően a 89/48 irányelvvel bevezetett rendszer nem a szabályozott szakmák megkezdése és gyakorlása feltételeinek harmonizációján alapul.

38. Ezen okból mondta ki a Bíróság a Price-ügyben [15] nemrégiben hozott ítéletében, hogy a kezdés feltételeinek szabályozása, másképpen mondva az ágazati irányelvek hatálya alá nem tartozó szabályozott szakmákhoz szükséges képzés tartalmának, szintjének és szerkezetének meghatározása továbbra is a tagállamok hatásköre.

39. A fogadó tagállam nem vonhatja ki magát az említett képzést követően kiállított oklevél elismerésére vonatkozó kötelezettsége alól azon körülmény miatt, hogy a képzést részben vagy egészben olyan magánintézmény nyújtotta, amelynek székhelye az ő területén található. Ha a fogadó tagállamnak biztosítanánk ezt a lehetőséget, akkor magát a kölcsönös elismerés elvét kérdőjeleznénk meg.

13 – Kiemelés tőlem.

14 – Lásd a 89/48 irányelv 1. cikke a) pontjának első albekezdését.

15 – A C-149/05. sz. Price-ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-7691. o.) 54. pontja.

40. Hozzáteszem, hogy ha valamely oklevelet azért nem ismernénk el, mert azt honosítási egyezmény keretében folytatott képzést követően állították ki, ez nemcsak visszatartaná a diákokat attól, hogy más tagállamok egyetemei által kínált képzésekre beiratkozzanak, hanem korlátozná az e képzések elvégzését követően kiállított oklevelekkel rendelkező munkavállalók szabad mozgását is, ami a 89/48 irányelv célját veszélyeztetné.

41. A fent említett irányelv első és tizenharmadik preambulumbekezdése kimondja, hogy az irányelv célja annak megkönnyítése, hogy a Közösség állampolgára a képesítése megszerzésének helyétől eltérő, másik tagállamban is gyakorolhassa a szakmát, és hogy „a [szakmai] tudást kívánsága szerint bárhol megszerezhesse”.

42. A honosítási egyezmények lehetővé teszik ezt a fajta mobilitást, és egyébként is teljes mértékben megfelelnek a közösségi Erasmus csereprogram szellemiségének, amely a tagállamok felsőoktatási intézményei közötti együttműködést ösztönzi.

43. Emlékeztetek végül arra, hogy amennyiben a fogadó tagállam úgy véli, hogy az oklevél jogosultja által kapott képzés lényegében más területeket fed le, mint amelyek az e tagállamban megkövetelt oklevélhez szükségesek, az említett államnak megvan a lehetősége, hogy a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának első franciabekezdése értelmében egy, legfeljebb három évig tartó adaptációs időszak teljesítésére vagy alkalmassági vizsga letételére kötelezze a kérelmezőt.

44. E megfontolásokra tekintettel úgy vélem, hogy az első jogalap megalapozott.

B – *A második jogalapról*

45. A 165/2000. sz. rendelet 5. cikke (1) bekezdése b) pontja a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának második franciabekezdésében rögzített elvtől való eltérést ír elő [16]. E rendelet ugyanis kimondja, hogy e választási lehetőség nem alkalmazandó sem az olyan szakmák esetében, amelyek megkövetelik a nemzeti jog pontos ismeretét, „sem az olyan egyéb szakmák esetében, amelyek különös rendelkezések hatálya alá tartoznak”.

16 – Emlékeztetek arra, hogy ezen alapelv szerint, amennyiben a fogadó állam él a kiegyenlítő intézkedések előírásának lehetőségével, akkor a kérelmezőnek fel kell ajánlania az adaptációs időszak, illetve a szakmai alkalmassági vizsga közötti választás lehetőségét.

46. Amint azt a Bizottság joggal állapítja meg, az a nemzeti rendelkezés, amely általános jelleggel úgy rendelkezik, hogy a fogadó tagállam fenntartja magának az adaptációs időszak és az alkalmassági vizsga közötti választás lehetőségét „olyan egyéb szakmák esetében, amelyek különös rendelkezések hatálya alá tartoznak", ellentétes a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontja második franciabekezdésének második mondatával és 10. cikkével. A fogadó tagállam ugyanis csak akkor térhet el a kérelmező számára biztosított választás elvétől, ha az érintett szabályozott szakma a nemzeti jog pontos ismeretét követeli meg.

47. A Görög Köztársaság elismerte e jogalap megalapozottságát, és hozzátette, hogy a vitatott mondatrész törléséről rendelkező elnöki rendelet elfogadása folyamatban van.

48. Elegendő emlékeztetni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kötelezettségszegés megtörténtét a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni [17].

49. Meg kell állapítani, hogy az említett határidő lejártakor a Görög Köztársaság nem tette meg a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontja második franciabekezdése második mondatának és 10. cikkének való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. Ebből következik, hogy a második jogalap megalapozott.

C – *A harmadik jogalapról*

50. A 165/2000. sz. rendelet 10. cikke (1) bekezdése b) pontjának aa) és bb) alpontja a Saeitte kizárólagos hatáskörébe vonta a 89/48 irányelv hatálya alá tartozó felsőoktatási oklevelek elismerése iránti kérelmek elbírálását.

51. E rendelkezés szerint a Saeitte hatáskörébe tartozik annak vizsgálata, hogy az az oktatási intézmény, amelyet a kérelmező látogatott, a felsőoktatáshoz tartozik-e, illetve hogy a kérelmező rendelkezik-e az előírt szakmai tapasztalattal abban az esetben, ha a képzés időtartama legalább egy évvel rövidebb a Görögországban ugyanezen szakma gyakorlásához előírt képzés időtartamánál.

52. A Bizottság állításával egyezően én is azon a véleményen vagyok, hogy a 89/48 irányelv 8. cikkének (1) bekezdésével ellentétes a Saeitte annak vizsgálatára vonatkozó hatásköre, hogy az oktatási intézmény a felsőoktatáshoz tartozik-e. E cikk értelmében a kiállítás helye szerinti tagállam illetékes hatóságai által kiállított és a kérelmező által bemutatott

17 – Lásd a 11. lábjegyzetet.

igazolások és okmányok elegendőek annak bizonyítására, hogy az említett irányelv 3. és 4. cikkében rögzített feltételek teljesülnek.

53. A Bizottság állításával ellentétben azonban úgy vélem, hogy az említett irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a Saeitte hatáskörébe tartozik annak a vizsgálata, hogy az oklevél tulajdonosa rendelkezik-e az előírt szakmai tapasztalattal abban az esetben, ha a képzés időtartama legalább egy évvel rövidebb a Görögországban ugyanezen szakma gyakorlásához előírt képzés időtartamánál.

54. E rendelkezés szerint ugyanis a 89/48 irányelv 3. cikke nem akadályozza a fogadó tagállamot abban, hogy „a kérelmezőtől szakmai tapasztalat igazolását kérje, amennyiben a […] tanulmányainak időtartama a fogadó tagállamban előírt képzési időtől legalább egy évvel rövidebb".

55. A Görög Köztársaság tehát abban az esetben, ha az adott szabályozott szakmát megelőző képzés időtartama legalább egy évvel rövidebb a Görögországban előírtnál, joggal kötelezheti a külföldi oklevél tulajdonosát annak igazolására, hogy rendelkezik szakmai tapasztalattal.

56. A Görög Köztársaság nem vitatja ezt a jogalapot, és jelzi, hogy a vitatott rendelkezés hatályon kívül helyezéséről rendelkező elnöki rendelet elfogadása folyamatban van.

57. A Bíróság ítélkezési gyakorlata [18] és a Görög Köztársaság által adott válasz alapján úgy vélem, hogy a harmadik jogalap is megalapozott, de csupán annyiban, amennyiben a Saeitte hatáskörébe tartozik annak vizsgálata, hogy valamely másik tagállam területén található oktatási intézmény a felsőoktatáshoz tartozik-e.

D – *Az ötödik jogalapról*

58. A Bizottság azt kifogásolja, hogy a Görög Köztársaság az ezen irányelv értelmében vett oklevelek közszektorban dolgozó jogosultjai esetében kizárja a szakmai egyenértékűség elismerését, és ezzel megakadályozza, hogy ez utóbbiak magasabb fizetési fokozatba kerüljenek. A Bizottság úgy véli, hogy ez a gyakorlat ellentétes a 89/48 irányelv 3. cikkével.

59. A Görög Köztársaság vitatja ezen állításokat. Álláspontja szerint a görög közszolgálati törvény rendelkezései biztosítják a külföldi

18 – Ugyanaz.

oklevelek jogosultjai számára a magasabb fokozatba történő átsoroláshoz való jogot.

60. Jogalapja alátámasztásaként a Bizottság csupán azt kifogásolja, hogy „a [Saeitte] és a görög közszektor különféle szervei által folytatott gyakorlat, vagyis a régi köztisztviselői előmeneteli rendszer Görög Köztársaság által történő fenntartása ellentétes [a 89/48] irányelv 3. cikkével". A Bizottság csak hivatkozik ezen oklevelek jogosultjai által benyújtott panaszokra, valamint a Saeitte ülésének jegyzőkönyvére [19]. Ezeket a panaszokat nem csatolta az iratanyaghoz, mint ahogy más egyéb olyan bizonyítékot sem, amely alkalmas lenne ezen állítások alátámasztására.

61. Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EK 226. cikk alapján benyújtott tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás keretén belül a Bizottság feladata, hogy az állítólagos kötelezettségszegés fennállását bizonyítsa, anélkül hogy bármiféle vélelemre támaszkodhatna [20].

19 – Lásd a kereset 66. és 67. pontját.

20 – Lásd többek között a C-96/81. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet (EBHT 1982., 1791. o.) 6. pontját; a C-194/01. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-4579. o.) 34. pontját; a C-287/03. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2005. május 12-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-3761. o.) 27. pontját és a C-6/04. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. október 20-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-9017. o.) 75. pontját. Egyébiránt pontosítani kell, hogy a Bíróság kimondta, hogy amikor közigazgatásnak tulajdonított és valamely tagállamnak felróható gyakorlatról van szó, kellőképpen sajátos bizonyítékok bemutatása szükséges azon bizonyítékokhoz képest, amelyeket az olyan tagállami kötelességszegés megállapítása iránti kereset esetén szoktak figyelembe venni, amely kizárólag a tagállami rendelkezés tartalmát érinti (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 28. pontját).

62. A fenti körülményekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a köztisztviselők előmeneteli rendszere akadályozza a 89/48 irányelv értelmében vett oklevelek jogosultjait abban, hogy magasabb kategóriába való besorolásuk érdekében szakmai címükre hivatkozhassanak.

63. Következésképpen úgy vélem, hogy az ötödik jogalap nem megalapozott.

E – *A hatodik jogalapról*

1. A felek fő érvei

64. Az 1486/1984 törvény [21] 2. cikke (1) bekezdésének értelmében minden olyan görög és közösségi állampolgárnak, aki az Athéni Műszaki Egyetem, más görög műszaki egyetem vagy egyenértékű külföldi oktatási intézmény oklevelével rendelkezik, a mérnöki szakma gyakorlásához kérnie kell

21 – FEK A' 161. o. Az 512/1991 elnöki rendelet (FEK A' 190. o.) 2. cikkével módosított törvény (a továbbiakban: 1486/1984 törvény).

a TEE nyilvántartásába való felvételt.

65. A Bizottság írásbeli észrevételeiben az ED 5/1984/B-713. sz. görög miniszteri határozat (a továbbiakban: 1984-es miniszteri határozat) [22] egyetlen cikkére hivatkozik, amely a 89/48 irányelv értelmében vett oklevéllel rendelkezők számára kötelezővé teszi a TEE nyilvántartásába való bejegyzéshez a Dikatsa által kiállított tudományos egyenértékűségi igazolás bemutatását, valamint a versenyvizsga sikeres letételét.

66. A Bizottság úgy véli, hogy az 1984-es miniszteri határozat ellentétes a 89/48 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második albekezdésével, mivel e rendelkezés értelmében valamely szakmai szervezet a tagfelvételt csak az ezen irányelv, különösen annak 3. és 4. cikke által előírt feltételek alapján teheti bizonyos képesítésektől függővé.

67. A Görög Köztársaság vitatja e jogalap megalapozottságát. Véleménye szerint a 165/2000. sz. rendelet hatálybalépése óta a TEE gyakorlatában változás történt, és a külföldi okleveleknek a Saeitte által történő egyszerű elismerése elegendő a bejegyzéshez. Ezenkívül a Görög Köztársaság azt állítja, hogy a vizsgán való részvétel az egyéb szakmai kategóriákra vonatkozik. Viszonválaszában hozzáteszi, hogy a TEE módosítani szándékozik a vizsgakiírásain annak érdekében, hogy azok semmilyen kétségre ne adjanak alapot.

2. Értékelés

68. A jelen eljárás során a feleket felszólították annak pontosítására, hogy a TEE a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának második franciabekezdése értelmében vett „szövetségnek” vagy „szervezetnek” minősüle, és így a 89/48 irányelv 7. cikke (3) bekezdése második albekezdésének hatálya alá tartozike.

69. A Görög Köztársaság azt állítja, hogy a TEE nem a fent említett irányelv 1. cikke d) pontjának második franciabekezdése értelmében vett szakmai szervezet. Úgy véli tehát, hogy a 89/48 irányelv 7. cikkének (3) bekezdését nem kell alkalmazni.

70. A Bizottság azt állítja, hogy szerinte a TEE szakmai szervezet. Úgy véli tehát, hogy a 89/48 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második albekezdésével ellentétes az 1984-es miniszteri határozat 1. cikke, amely a Dikatsa által kiállított tudományos egyenértékűségi

22 – Lásd a válasz 5. pontját.

igazolást és valamely szóbeli vizsga sikeres letételét követeli meg az oklevél jogosultjától.

71. Én azonban nem gondolom, hogy az 1984-es miniszteri határozat valamely szakmai szervezettől származik.

72. A 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának első franciabekezdése szerint a szabályozott „szakmai tevékenység" alatt „olyan szakmai tevékenység értendő, amelynek megkezdése vagy gyakorlása, vagy gyakorlásának bármelyik módja egy tagállamban közvetlenül vagy közvetetten törvényi, rendeleti és közigazgatási szabályok útján oklevél megszerzéséhez van kötve".

73. Valamennyi olyan helyzet lefedése érdekében, amellyel a gazdasági szereplő szembetalálhatja magát, a közösségi jogalkotó megállapítja, hogy azok a szakmák, amelyeket nem a tagállamok szabályoznak, hanem független, tagjainak előnyöket biztosító testületi szervezetek hatálya alá tartoznak, a szabályozott szakmákkal egyenértékűnek számítanak.

74. Ezért az olyan szakmai tevékenység, amelyre a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának első franciabekezdése nem vonatkozik, a szabályozott szakmai tevékenységgel egyenértékűnek számít, ha azt az említett irányelv 1. cikke d) pontjának második franciabekezdése értelmében egy szövetség vagy szervezet tagjai gyakorolják.

75. Ezt az utóbbi rendelkezést kell alkalmazni, ha a szövetség vagy szervezet tagjainak oklevelet ad ki, biztosítja, hogy tagjai az általa megállapított szakmai magatartási szabályokat betartják, és feljogosítja tagjait egy bizonyos cím viselésére, illetve meghatározott rövidítés használatára vagy ennek az oklevélnek megfelelő jogállásra.

76. E tekintetben meg kell állapítani, hogy az 1984-es miniszteri határozat olyan szabályozás, amelyet közvetlenül a Görög Köztársaság, és nem pedig a TEE vezetett be.

77. Azt is megjegyzem, hogy Görögországban a mérnöki szakma megkezdését és gyakorlását valóban jogszabályi rendelkezésekhez kötik, mivel az 1486/1984 törvény 2. cikke értelmében kizárólag a görög és külföldi mérnökképző iskolák oklevelével rendelkező mérnökök kérhetik a TEE nyilvántartásába való felvételt [23]. Csak ezen oklevél megszerzését követően nyílik meg a lehetőség az oklevél jogosultja számára a TEE nyilvántartásába való bejegyzésre.

23 – Lásd a Görög Köztársaság által a Bíróság kérdéseire adott válasz 5. pontját.

78. Így tehát egyértelmű, hogy Görögországban a mérnöki szakma megkezdését és gyakorlását közvetlenül az állam szabályozza.

79. Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a Peros-ügyben hozott ítéletében [24] azt állapította meg, hogy a TEE nem követelheti meg a külföldi oklevél jogosultjától, hogy az oklevelét az illetékes nemzeti hatóságok a 89/48 irányelv 3. cikke első albekezdésének a) pontja értelmében honosítsák. Amennyiben a TEE-t szakmai szervezetnek tekintettük volna, e kötelezettségek az említett irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második albekezdéséből következtek volna.

80. Következésképpen úgy vélem, hogy a jogalap megalapozatlan, mivel a 89/48 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második albekezdésére vonatkozik, és a szóban forgó helyzetre ezen irányelvnek az állam által szabályozott tevékenységekre vonatkozó 3. cikke első albekezdésének a) pontját kell alkalmazni.

81. Feltehetjük tehát azt a kérdést, hogy a fent említett 3. cikk első albekezdése a) pontjának a Bizottság által a jogalap keretében leírt ténybeli helyzetre történő alkalmazása nem változtatja-e meg a jogvita tárgyát, és nem sérti-e a védelemhez való jogot, ha a jogalapot elfogadhatatlannak nyilvánítjuk.

24 – A C-141/04. sz. Peros-ügyben 2005. július 14-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-7163. o.) 39. és 40. pontját.

82. Az alábbi okok miatt nem így gondolom.

83. Annak ellenére, hogy a 89/48 irányelv 3. cikke olyan szakmai tevékenységekre vonatkozik, amelyeknek gyakorlását a tagállam szabályozza, a 7. cikke (3) bekezdésének második albekezdése viszont olyan szakmai tevékenységekre, amelyeket valamely szakmai szervezet tagjai gyakorolnak, a két rendelkezés ugyanolyan kötelezettségeket állapít meg. Ezen irányelv 3. cikke ugyanis az oklevelek kölcsönös elismerésének elvét rögzíti, és az említett irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második albekezdése többek között erre a 3. cikkre utal.

84. Mindkét esetben ugyanaz a cél, vagyis annak elkerülése, hogy a fogadó tagállam attól a jogosulttól, akinek külföldi oklevelét az illetékes szerv elismerte, valamely állami hatóság által történő egyéb honosítást követeljen.

85. Ennélfogva úgy gondolom, hogy mivel a fent hivatkozott két rendelkezésből eredő kötelezettségek megegyeznek, ezért a jogvita tárgya nem változhat aszerint, hogy a 89/48 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második

albekezdésére vagy 3. cikke első albekezdésének a) pontjára hivatkozunk.

86. A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy ha a pert megelőző eljárás során a közösségi jog módosul, akkor a Bizottság az irányelv eredeti szövegében található, de az új rendelkezésekben is fenntartott kötelezettségek megszegésének megállapítására irányuló keresete elfogadható. A Bíróság tehát megállapította, hogy a jogvita tárgya e változás ellenére sem módosult, mivel ugyanazok voltak a tagállamokat terhelő alapvető kötelezettségek [25].

87. Ebből kifolyólag ebben a konkrét ügyben azon az álláspontón vagyok, hogy a hatodik jogalap elfogadható, amennyiben a 89/48 irányelv 3. cikke első albekezdésének a) pontjára vonatkozik.

88. A jelen esetben ennek a jogalapnak a megalapozottságát kell megvizsgálni.

89. Az ügy irataiból az következik, hogy a 165/2000. sz. rendelet 11. cikke értelmében a Saeitte határozatát követően az illetékes szakmai szervezet köteles felvenni tagjai sorába a 89/48 irányelv értelmében vett oklevél jogosultját [26]. Ebből kifolyólag, főszabály szerint a Saeitte részéről történő egyszerű elismerés elegendő ahhoz, hogy a más tagállamok felsőoktatási intézményeinek oklevelével rendelkező mérnökök a TEE tagjai sorába felvételt nyerjenek.

90. Ugyanakkor – amint azt az előzőekben jeleztem – a Bizottság egy, a mérnöki szakma gyakorlásának engedélyezésére vonatkozó szabályokról szóló miniszteri határozatra hivatkozik. Emlékeztetek arra, hogy ebből a határozatból az következik, hogy a TEE-be történő felvételhez a külföldi oklevelek jogosultjainak szóbeli vizsgát kell tenniük, és be kell szerezniük a Dikatsa által kiállított egyenértékűségi igazolást.

91. A Bíróság azonban akként határozott, hogy amikor a 89/48 irányelv alkalmazandó, akkor a tagállami közigazgatási szerv az adott irányelv szabályait betartva nem követelheti meg az érintett okleveleinek a hatáskörrel

25 – Lásd a C-365/97. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1999. november 9-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-7773. o.) 36–40. pontját.

26 – Lásd a Görög Köztársaság által a Bíróság kérdéseire adott írásbeli válasz 6. pontját.

rendelkező nemzeti hatóságok általi jóváhagyását [27].

92. E vonatkozásban emlékeztetek arra, hogy ezen irányelv 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Görög Köztársaság a Saeittét nevezte meg felhatalmazott illetékes hatóságként, amelyhez a szakmai képesítések elismerése iránti kérelmeket be lehet nyújtani.

93. Ezért a 89/48 irányelv 3. cikke első albekezdésének a) pontjával ellentétes a Dikatsa által kiállított tudományos egyenértékűségi igazolás bemutatásának és valamely szóbeli vizsga sikeres letételének megkövetelése azoktól a jogosultaktól, akiknek külföldi oklevelét a Saeitte már elismerte [28].

94. Mindenesetre az érdekelteknek a TEE tagjai sorába történő felvételével kapcsolatos jelenlegi helyzet jogbizonytalanság forrása, mivel két ellentétes szabály párhuzamos megléte bizonytalan jogi helyzetet teremt, amely emiatt nem alkalmas a 98/48 irányelvből, és különösen annak 3. cikke első albekezdésének a) pontjából eredő kötelezettségek megfelelő teljesítésére [29].

95. Következésképpen úgy vélem, hogy a hatodik jogalap – a 89/48 irányelv 3. cikke első albekezdésének a) pontjára vonatkozó részét illetően – megalapozott.

96. Mivel a jogalapok túlnyomó része megalapozott, az eljárási szabályzat 69. cikke 2. §-a első albekezdésének megfelelően a Görög Köztársaságot kötelezni kell a költségek viselésére.

27 – A fent hivatkozott Peros-ügyben hozott ítélet 35. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

28 – Ugyanott, 40. pont.

29 – Lásd a C-98/03. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-53. o.) 78. pontját, amelyben a Bíróság kimondta, hogy egy közösségi jognak megfelelő szabály és egy közösségi joggal ellentétes szabály párhuzamos fennállása esetén nem teljesíthetők hatékonyan, egyértelműen és pontosan a közösségi szabályozásból eredő kötelezettségek.

V – Végkövetkeztetések

97. A fenti megfontolások alapján azt javaslom, hogy a Bíróság:

1) állapítsa meg, hogy a Görög Köztársaság, nem teljesítette a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv 1., 3., 4., 8. és 10. cikkéből eredő kötelezettségeit:

   – mivel nem ismeri el a más tagállamok illetékes hatóságai által a honosítási egyezmények keretében kiállított okleveleket;

   – mivel a kérelmezőt megfosztotta az adaptációs időszak, illetve a szakmai alkalmassági vizsga közötti választás lehetőségétől a nemzeti jog pontos ismeretét megkövetelő foglalkozásoktól eltérő foglalkozások esetén;

   – mivel a Symvoulio Anagnoriseos Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsist annak vizsgálatára vonatkozó hatáskörrel ruházta fel, hogy a felsőoktatáshoz tartozik-e az az oktatási intézmény, amelyben a kérelmező a szakmai képzését folytatta, és

   – mivel a Techniko Epimelitirio Elladosba történő felvételhez a Diapanepistimiako Kentro Anagnoriseos Titlon Spoudon tis Allodapis által kiállított tudományos egyenértékűségi igazolás bemutatását és valamely szóbeli vizsga sikeres letételét követeli meg a 98/48 irányelv értelmében vett oklevél jogosultjától;

2) a Görög Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.